GuyAI
מבית GOOL בגרויות

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: חורף מאוחר תשפ"א, 2021
מספר השאלון: 34282
שם התלמיד/ה: _____

אזרחות

שאלון 34282 (אקסטרניים)

הוראות לנבחן

הוראות לנבחן
א. משך הבחינה: שעה וחצי.
ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה:
בשאלון זה פרק אחד – (2×50) – 100 נקודות
סך הכול – 100 נקודות
ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.
ד. הוראות מיוחדות: אין.
כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.
ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.
בהצלחה!

בהצלחה!

השאלות

השאלות

קרא את הקטע שלפניך, וענה על שתיים מן השאלות 1–3.
ענה על שתיים מן השאלות 1–3 (לכל שאלה – 50 נקודות).
שים לב: בחלק הראשון בכל שאלה (הצגת מושג) עליך לענות על פי מה שלמדת ולא על פי הקטע.
בחלק השני בכל שאלה עליך לענות על פי הקטע.

1. תפקידי הכנסת

(50 נקודות)
(ראו בנספח: חוק יסוד 'חקיקה' והוועדה למינוי שופטים – האתגרים המרכזיים בכנסת הבאה)

הצג את תפקידי הכנסת:

רשות מכוננת (אספה מכוננת)

מינוי בעלי תפקידים

הסבר כיצד תפקיד הכנסת: רשות מכוננת (אספה מכוננת) בא לידי ביטוי בקטע.

2. ביקורת שיפוטית

(50 נקודות)
(ראו בנספח: חוק יסוד 'חקיקה' והוועדה למינוי שופטים – האתגרים המרכזיים בכנסת הבאה)

הצג את המושג ביקורת שיפוטית.

הסבר כיצד הביקורת השיפוטית באה לידי ביטוי בקטע.

(50 נקודות)

3. עקרון ההסכמיות

(50 נקודות)
(ראו בנספח: חוק יסוד 'חקיקה' והוועדה למינוי שופטים – האתגרים המרכזיים בכנסת הבאה)

הצג את העיקרון הדמוקרטי הסכמיות.

הסבר כיצד עקרון ההסכמיות בא לידי ביטוי בקטע.

(50 נקודות)

נספח – הקטעים

חוק יסוד 'חקיקה' והוועדה למינוי שופטים – האתגרים המרכזיים בכנסת הבאה

האתגרים העיקריים של הכנסת הבאה יהיו הוועדה למינוי שופטים וחוק יסוד: החקיקה. בעשורים הראשונים של המדינה חוקקה הכנסת, הזרוע המחוקקת של המדינה, חוקי יסוד, שמעמדם גבוה יותר ממעמדם של חוקים רגילים ותפקידם להגדיר את העקרונות הבסיסיים של המדינה. חוקי היסוד שנחקקו היו, בין השאר, חוק יסוד: הממשלה, חוק יסוד: הכנסת וחוק יסוד: מבקר המדינה.

בשנות התשעים של המאה ה־20 החלה הכנסת לחוקק גם חוקי יסוד שאינם עוסקים במוסדות השלטון, למשל חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו וחוק יסוד: חופש העיסוק. אבל חוק יסוד אחד עדיין שנוי במחלוקת בקרב חברי הכנסת – חוק יסוד: החקיקה. משנות השבעים של המאה ה־20 כל מי שמכהן בתפקיד שר המשפטים מנסה להביא לחקיקתו ואינו מצליח, ולכן לאורך השנים פעלה הכנסת מכוח תקנון שמסדיר את התנהלותה בכל הקשור לחקיקה. אומנם תקנון זה אינו חוק, אך חברי הכנסת מן הסיעות השונות נוטים בדרך כלל לכבד אותו ולפעול על פיו.

חוק יסוד: החקיקה, אמור להבהיר מה הן דרכי החקיקה של הכנסת, מהי סמכותה, מה הם התנאים שעל פיהם בית המשפט העליון יכול לבטל חוקים שאינם חוקתיים או חוקים שבהליך חקיקתם נפלו פגמים. כמו כן חוק זה קובע באיזה רוב ובאילו נסיבות הכנסת יכולה לחוקק מחדש חוקים שבית המשפט העליון פסק על ביטולם ("פסקת ההתגברות").

חוק יסוד: החקיקה, יהיה אחד האתגרים הגדולים שהכנסת הבאה תתמודד עימם. יהיה עליה לקדם את הליך חקיקתו כדי שדרך החקיקה במדינת ישראל תהיה סוף סוף ברורה, נהירה ומעוגנת בחוק יסוד.

אתגר נוסף שעימו תיאלץ להתמודד הכנסת הבאה הוא החזרת האיזון בוועדה לבחירת שופטים וקביעת הֶרכבה בחוק או בתקנון הכנסת. מאז קום המדינה מתנהל ויכוח בנוגע לשיוך המפלגתי של חברי הכנסת המכהנים בוועדה. במהלך השנים נקבע נוהג שעל פיו יכהנו בוועדה שני חברי כנסת – אחד מטעם הקואליציה ואחד מטעם האופוזיציה. נוהג זה נשמר בקפדנות מאז הוקמה הוועדה בשנות החמישים של המאה ה־20 ועד שנת 2015, אף על פי שהוא אינו מעוגן בחוק או בתקנון.

בשנת 2015 נבחר אחד מחברי הכנסת ממפלגת האופוזיציה לכהן בוועדה, אך כעבור שנה הצטרפה מפלגתו לקואליציה. אותו חבר כנסת סירב להתפטר מן הוועדה לבחירת שופטים. הוא זכה ל"רוח גבית" משרת המשפטים, שיעצה לו שלא להתפטר מן הוועדה, וזאת בניגוד לנוהג המקובל. כדי למנוע הישנות של מקרים כאלה בעתיד חשוב מאוד כי הכנסת הבאה תחוקק את חוק יסוד: החקיקה.

(מעובד על פי: י' גוטמן, "חוק יסוד 'חקיקה' והוועדה למינוי שופטים – האתגרים המרכזיים בכנסת הבאה", מעריב, 11/4/2020)

כל הבגרויות באזרחות עם פתרונות מלאים: www.guyai.co.il/bagrut/civics